

Bilo je veselje. Vstajenje je bilo. Narava je vstala, z njo tudi ljudje, duhovi so se povzdignili nad zemljo in pluli k oblakom...

* * *

Prišel je veliki dan za Matijčka. To je bilo takrat, ko je po mnogih naporih stal na svojih nogah. Služboval je kot zdravnik v domačem trgu, mater je imel pri sebi in iskreno je skrbel zanjo. In za reveže je skrbel in jim otiral solze z lic.

Vse ga je ljubilo.

Teta se je preselila iz mesta v trg, si tam najela stanovanje in je zadovoljno živela do smrti. Sitnost in zdražljivost, ki sta ji bili prirojeni, je pa nista pustili. Gospod doktor pa tudi nje ni pozabil. Vse ji je odpustil.

Moj lišček.

Aj, to vam je prepeval moj lišček v lični kletki; prav kakor poje pesmica:

„Moj lišček prepeva
Od belega dneva,
Od belega dneva
Do črne noči.“

To vam je bil ptič! Prav nikdar se ni utrudil, vedno je bil vesel in razposajen, dasi je bival v ozki kletki, dasi ni užival prostosti in ni letal po zeleni naravi. Pa rad sem imel svojega liščka, toli rad. In kako tudi ne? V jutru, v ranem jutru, ko sem še spaval, mi je že pel in žvrgolel pozdrav za dobro jutro. In jaz sem se vzbudil — in slušal svojega milega ptička. Pa sem si dejal in očital: „Lej, ti še ležiš, in tvoj lišček že prepeva, — ali te ni sram...“ In sram me je postalo — in hajdi, bil sem na nogah.

In hitel sem, da sem preje dal piče svojemu liščku. Aj, lišček pa mi je bil tako vesel in hvaležen, ko je dobil dober zajtrk. Ni vedel, kako bi se mi dostojno zahvalil — in drobnil in žvrgolel je ljubke pesmice in se mi je zahvaljeval ž njimi.

In sedel sem k svoji mizici ter jel kaj brati ali se pa učiti, ker rana ura — zlata ura, kot pravi prislovica. Lišček pa mi je prepeval dalje in drobnil svoje nežne pesmice...

Pa priletela je kajkrat na jablano pred oknom, kjer je visela kletka mojega liščka, pisana seničica ter se sukala po zelenih vejicah in pela svoj: činčarara, cefi, cefii, ci, cii... Aj, to je tedaj gostolel moj lišček. In zdelo se mi je, da bi bil rad poletel vunkaj v prosto naravo, da bi sloboden

hitel od drevesa do drevesa . . . Pa bal sem se za svojega liščka — in nisem ga mogel izpustiti, nikakor ga nisem mogel . . .

Tako je bilo o počitnicah, ko sem bival doma pri starših. Ej, tedaj sem imel tako lepe urice s svojim liščkom! Veste, tako kdaj popoldne sem ga tudi izpustil iz ozke kletke po sobi. In lišček se je brzo malce izpreletel; posedal po oknu ter pogledaval radovedno vunkaj v božjo naravo. Pa se mu je zasmehljalo gori na jasnem nebesu nebeško solnce, in lišček je malko razprostrl svoje pisane perutnice, da so se mehki solnčni žarki kopali v njegovem mehkem perju . . . Pa to le za kratek čas — skoraj je zopet odletel od okna kam drugam ali pa zapel na oknu ljubko pesmico.

Kajkrat je priletel k meni na mizico in me tako od strani pogledaval, kakor bi hotel tudi sam čitati iz mojih knjig. Pa sem ga ogovarjal, prav lepo sem ga ogovarjal in klical. Pa lišček me je menda umel in prihajal mi je bliže in bliže . . . a ujeti se ni pustil.

Pa sem dobil citre in sem sedeval ob njih. Aj, to vam je tedaj pel moj lišček, ko sem jaz ubiral strune. In izpustil sem ga vselej ob takih prilikah iz kletke. Pa mi je priletel lišček na mizo in hodil po nji ter žvrgolel — jaz pa citral. In privadil se je tako citer, da sem ga moral vsikdar iz kletke izpustiti, kadar sem igral; zelo so mu morali ugajati mehki glasovi citer. Nemiren je bil v kletki, kadar ga nisem izpustil, in hitel je semtertja, da sem ga moral izpustiti. No, pa sem ga tudi rad izpustil . . .

In privadil se je moj lišček citer in privadil se je tudi mene. Več me ni gledal nezaupljivo. Takoj, ko je začul citre, je bil pri meni, da je bila le kletka odprta. In sedel mi je na ramo ali pa na glavo in mi prepeval, kolikor je mogel: skušal se je s citrami . . .

Enkrat bi mi bil pa liščka skoraj pograbil naš maček. V jutru je bilo in jaz sem bil še v postelji, lišček pa mi je prepeval na vzglavju — ravno nekaj bolan sem bil tedaj. Pa pridejo moja mamica v sobo in za njimi maček. In kakor bi bil trenil — je bil maček na moji postelji. Pa lišček je bil hitrejši in odletel je na kletko. Zaupil sem jaz, zaupili so mama — maček pa jih je dobil par za plačilo ter se prihuljeno izmotal iz hiše . . .

Tako je bilo o počitnicah, ko sem bival doma pri starših.

Med šolskim letom se mi je pa kar tožilo po liščku, da ga ni bilo pri meni v Ljubljani. Pa si nisem mogel pomagati — učiti sem se moral, lišček pa je doma prepeval staršem mojim. Pa moj atej so ga tudi tako radi imeli in se ga veselili. Vsa najboljša jedila so mu nosili s polja. In vedel sem, da se liščku doma ne godi slabo, dasi mu tudi jaz ne dajem hrane kakor v počitnicah.

Komaj, komaj sem čakal, da sem zopet prišel domov na počitnice in se zabaval s svojim liščkom . . .

* * *

Tako je bilo, ko sem jaz pohajal šole.
In tako je bilo dokaj let.

O tiha, pobožna lastovka, zvesta družica dobrih ljudi, ti sestra, skromna redovnica v črnem krilu z belim oglavjem, prebivajoča v zavetju hiše božje ali nad vrati tihih selskih koč, ti pojav iz raja razkošja, prinašajoča razkošje v detinski raj, ostani pri nas, ne zapusti naše strehe, zakaj, kjer ti gnezdiš, tam vlada sveti mir in pobožnost, ki si nam ju kot delež prinesla iz raja.

Gorje človeku, ki tvoje gnezdo razdira in tebe preganja!

14. Semensko zrno.

Dobili so otroci v neki jami stvar, ki je bila tako velika kot kurje jajce in je imela po sredi žleb kakor zrno.

Mimo otrok prijaha mož in ko ugleda nenavadno stvar, jo kupi od otrok in jo nese v mesto. Tam jo proda kralju kot posebnost.

Kralj skliče modre ljudi, da mu povedo, je-li njegova nenavadna stvar zrno ali jajce. Modrijani si na vse načine belijo glave, toda nihče ne more povedati kaj zanesljivega.

Stvar je ležala na oknu. Nekoč pride na okno kokoš, kavsne tisto stvar in naredi luknjo. — Modrijani takoj spoznajo — rženo zrno.

Kralju se to čudno zdí; zato zapove modrijanom poizvedeti, kje uspeva táko zrnje. Modrijani mislijo in razmišljajo, iščejo po knjigah — toda nič ne najdejo. Gredo torej h kralju in mu reko: „Ne moremo ti odgovoriti na tvoje vprašanje. V naših knjigah ni najti o tem nič pisanega; moramo vprašati kmete; znabiti ve kak starček, kedaj so sejali tako zrnje.“

Kralj ukaže pripeljati prav starega kmeta.

Privedejo mu brezzobega možička z belo brado, ki je komaj prilezel do kralja.

Kralj mu pokaže zrno. Toda starec je bil že skoro slep in je zrno ogledaval in tipal. „Ali mi morete povedati, oče, kje je tako zrno rastlo?“ ga vpraša kralj. „Ste znabiti tudi vi katerikrat tako zrno sadili, ali vsaj kupovali?“

Starček je bil že malo gluha in je le s težavo razumel kralja. Končno vendar odgovori: „Ne, takega zrnja še nisem nikdar sejali, niti pridelal in tudi kupoval ne. Če sem kupoval žito, je bilo vedno majhno. Morate mojega očeta vprašati, mogoče on ve, kje je rastlo tako zrnje.“

Kralj zapove, poklicati pred se starega očeta.

Dobili so ga in privedli h kralju. Imel je samo eno bergljo. Kralj mu pokaže zrno. Starec je imel še dobre oči in je zrno dobro ogledal. Kralj ga vpraša: „Ne veste, oče, kje je rastlo tako zrnje? Ali ste že morebiti sami sejali tako zrnje? Ali vsaj katerikrat kupovali?“

Tudi ta starec je bil že malo gluha, a vendar je bolje slišal kot sin. „Ne,“ pravi starec, „takega zrnja nismo nikdar sejali, še manj pa pridelali; tudi kupoval ga nisem, ker v mojem času ni bil denar še v rabi. Vsi smo se živili z lastnim kruhom in si ga v potrebi bratovski delili med seboj. Naše zrnje je bilo večje in boljše kot sedanje, a tako veliko ne kot je to.“